

Sindikat vojakov Slovenije

Za koga, za Slovenijo

Datum: 9. oktober 2025

Državni zbor Republike Slovenije

Zakonodajno pravna služba

Nataša Voršič, vodja

natasa.vorsic@dz-rs.si

Zadeva: Pojasnila SVS v zvezi s Predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o službi v Slovenski vojski, ki ni skladen oz. je v nasprotju z Direktivo 2003/88/ES in Sodbo SEU v zadevi C-742/19 ter pravnim redom Evropske unije in Slovenije

Spoštovani,

Vlada je 2. 10. 2025 sprejela Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o službi v Slovenski vojski (v nadaljevanju novela ZSSloV) in ga poslala v Državni zbor za sprejem po skrajšanem postopku. V zvezi z novelo ZSSloV, ki ste ga prejeli v DZ RS, vam želimo pojasniti zakaj menimo, da novela ZSSloV ni primerna za sprejem oz. njen sprejem sploh ni potreben.

Uvodoma naj poudarimo, da bi se v osnovi ob implementaciji Direktive 2003/88/ES o nekaterih vidikih delovnega časa in v skladu s Sodbo SEU v zadevi C-742/19 ter pravnim redom EU, morale določiti oz. uzakoniti in tako vnesti v pravni red Slovenije izjeme iz dolžnega zagotavljanja predpisanih počitkov za zaposlene v oboroženih silah, vse v skladu z namenom direktive – zagotavljanja predpisanih počitkov. Novela ZSSloV pa zraven navedenega na več področjih ukinja pravice delavcev nasprotju s pravnim redom EU in splošnimi krovnimi zakoni v Sloveniji.

Novela ZSSloV ni skladna z Direktivo 2003/88/ES in Sodbo SEU v zadevi C-742/19 ter pravnim redom Slovenije in EU, saj v več delih diametralno nasprotno določa posamezne rešitve, kot je ukinjanje vseh pravic po krovnih predpisih zaščitene kategorije zaposlenih (razen počitka v primeru izjem). Na več mestih je Novela ZSSloV nedoločna, saj večkrat uporablja beseda lahko. Menimo, da novela ni primerna za sprejem in je škodljiva iz razlogov, kot izhaja iz obrazložitve v nadaljevanju.

Ukinjanje vseh pravic vsem zaščitnim kategorijam delavcev

S predlogom zakona se želi v celoti črtati pravice do:

- odklopa;
- oskrbovalskega dopusta;
- očetovskega dopusta;
- očetovega starševskega dopusta;
- varstva vseh ostalih zaščitnih kategorij delavcev,

na način, da se v povišani pripravljenosti, v izrednem in vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka, torej, ko gre za izjeme glede uporabe Direktive 2003/88/ES o nekaterih vidikih delovnega časa, po Sodbi SEU v zadevi C-742, črtajo zgoraj navedene pravice v celoti.

Črtanje pravic je v noveli ZSSloV skrito nekemu, ki ne pozna predpisov in ne dela na obrambnem področju. Novela določa oz. definira eno od izjem – operativno urjenje na način, da se lahko pod to izjemo šteje skoraj vse kar se dela v Slovenski vojski, torej bi bila izjema po novelaciji v Slovenski vojski skoraj vsako delo in zaposleni ves čas ne bi imeli več nobenih pravic, ki drugače veljajo za delavce po predpisih in kolektivnih pogodbah v Sloveniji. Operativno urjenje je skoraj vsako delo zato, ker je po definiciji v noveli to izvajanje nalog, ki posnemajo razmere vojaških operacij. Nadalje pa so vojaške operacije opredeljene kot naloge zaradi obrambe države, kamor pa sodi vsako delo zaposlenih v Slovenski vojski.

Gre za črtanje pravic, ki so si jih delavci priborili skozi desetletja in po novem bi naj veljale za vse delavce v Sloveniji, razen za zaposlene v Slovenski vojski.

V Sindikatu vojakov Slovenije smo črtanju vseh pravic zaposlenih v Slovenski vojski ostro nasprotovali v negativnem mnenju o noveli zakona, mnenje prilagamo. Mnenje sindikata Ministrstvo za obrambo ni upoštevalo, prejeli smo le odgovor, da se naših pripomb ne bo upoštevalo.

Z obrazložitvijo pojma operativnega urjenja v predlagani novi 11. točki 3. člena ZSSloV (1. člen novele): »Operativno urjenje je opravljanje nalog na vojaških vajah ali kolektivnih usposabljanjih poveljstev in enot, katerih namen je soočanje s položaji, ki posnemajo pogoje, v katerih potekajo vojaške operacije.« in z obrazložitvijo v predlagani novi 12. točki 3. člena (1. člen novele):

»Vojaška operacija je izvajanje nalog:

- v izrednem in vojnem stanju,
- med izvrševanjem obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami ter v mednarodnih operacijah in na misijah,
- zaradi obrambe države pred napadom.«

(predvsem pa, da je vojaška operacija izvajanje nalog zaradi obrambe države pred napadom)

se poskuša uveljaviti zgoraj navedeno črtanje pravic in uvesti izjeme iz Direktive 2003/88/ES, določene s Sodbo v zadevi C 742/19 za vojaške osebe, na vsa področja dela v Slovenski vojski glede vseh pravic zaščiteneh kategorij delavcev in ne le skladno z namenom direktive ter sodbe glede zagotavljanja počitkov. Poudarjamo, da se vse naloge tudi v mirnodobnem in običajnem delovnem času izvajajo zaradi obrambe države ali podpore izvajanju obrambe države, kar določa Zakon o obrambi v svojem 37. členu z opredelitvijo nalog Slovenske vojske:

- izvaja vojaško izobraževanje in usposabljanje za oborožen boj in druge oblike vojaške obrambe;
- zagotavlja potrebno ali zahtevano pripravljenost;
- ob napadu na državo izvaja vojaško obrambo;
- ob naravnih in drugih nesrečah v skladu s svojo organizacijo in opremljenostjo sodeluje pri zaščiti in reševanju;
- izvršuje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami.

Sodišče EU je posebej poudarilo, da se vse izjeme od upoštevanja Direktiv EU morajo opredeliti in natančno določiti v zelo ozkem obsegu in ne kar na splošno za vse vojaške osebe v vseh primerih izvajanja nalog, saj obstajajo dejavnosti in naloge, ki jih ni mogoče izločiti iz uporabe direktiv.

V sindikatu smo seznanjeni z obrazložitvami najvišjih poveljujočih njihovim podrejenim poveljnikom, da naj potrpijo do novega leta glede kadrovske podhranjenosti v Slovenski vojski, saj od novega leta v Slovenski vojski ne bodo več veljale omejitve zaščiteneh kategorij delavcev, določene po krovnem Zakonu o delovnih razmerjih, kot je varstvo starejših delavcev, 185. člen ZDR-1 (varstvo v času nosečnosti in starševstva), pravica do odklopa itd.

Takšno črtanje pravic zaposlenih v Slovenski vojski ni dopustno, saj se s tem ustvarja skupino drugorazrednih državljanov brez temeljnih pravic in zaščite, pripadnikov Slovenske vojske.

Pojasniti je še potrebno, da ne držijo navedbe v obrazložitvah Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o službi v SV (v nadaljevanju predlog) o tem, da so predlagane rešitve skladne z

Direktivo 2003/88/ES in da se ta ne uporablja tam, kjer ji posebne značilnosti nekaterih posebnih dejavnosti javnih služb, kakršne so med drugim tudi oborožene sile neizogibno nasprotujejo. Te izjeme za oborožene sile veljajo za Direktivo sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje pri delu, pa še ta Direktiva določa, da ji je potrebno slediti, kolikor je mogoče, glede na cilje direktive, ne veljajo pa za Direktivo 2003/88/ES (ker ta direktiva ne določa ničesar o varnosti in zdravju ampak o organizaciji delovnega časa), kot se v obrazložitvah predloga napačno in prikrito prikazuje. Ne glede na to, pa v nobeni od direktiv EU (Direktiva 2003/88/ES in Direktiva sveta 89/391/EGS) ni govora o dopustnem črtanju pravic in izjemah zaščitenih kategorij delavcev oz. sploh ni nobenih določil o zaščitenih kategorij delavcev. V obrazložitvah na strani 25 je zapisano, citirano: *Delovni čas pripadnikov pri navedenih dejavnostih je lahko enakomerno ali neenakomerno razporejen ne glede na določbe predpisov in kolektivnih pogodb o pravici do odklopa, oskrbovalskega dopusta, očetovskega dopusta in starševskega dopusta, ki pripada očetom, ter o časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, odmora, dnevnega ali tedenskega počitka ter dela prek polnega delovnega časa. Gre za opravljanje del in nalog, katerih resnost in obseg zahtevata sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti, tudi mednarodne, ter katerih izvedba bi bila lahko ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, ki so določena v zadevni direktivi.*

V citiranem delu obrazložitve je prikazano, kot da gre v direktivah EU za izjeme za oborožene sile, vendar o pravicah, ki so pred tem navedene v obrazložitvah, v nobeni od direktiv ni govora. Gre za izseke teksta iz konteksta in lepljenje v drug kontekst z namenom utemeljitve črtanja vseh pravic vsem zaščitenim kategorijam delavcev.

Izjeme iz Direktive sveta 89/391/EGS veljajo zgolj glede varnosti in zdravja pri delu, ki so vsebovane v direktivi in nikakor ne veljajo glede organizacije delovnega časa, katerih določene vidike ureja Direktiva 2003/88/ES in dodatno določa izjeme sodba Sodišča EU v zadevi C-742/19, ki pa ne veljajo kot izjeme glede črtanja vseh pravic vsem zaščitenim kategorijam delavcev. Izjeme iz uporabe direktive o določenih vidikih organizacije delovnega časa (Direktiva 2003/88/ES) je določilo Sodišče EU v zadevi C-742/19 B. K. (naš član) proti Republiki Sloveniji (Ministrstvo za obrambo) zgolj za vojaške osebe glede na namen Direktive 2003/88/ES, zagotavljanja predpisanih počitkov.

Zagotavljanje premora

Pravo EU pozna za delavce počitek in delovni čas, vmesnih institutov pravo EU ne pozna. S sodbo v zadevi C 742/19 je Sodišče EU uvodoma opredelilo pojme in s terminom delovni čas je v pravu EU definiran vsak čas v katerem delavec dela, je na razpolago delodajalcu in opravlja svoje naloge ali dolžnosti v skladu z nacionalno zakonodajo in/ali prakso. S terminom premor, ki se na novo uvaja v četrtem odstavku novega 53.b člena (7. člen novele), pa se z novelo uvaja nekaj vmesnega med delovnim časom in počitkom v nasprotju s pravom EU. Premor, če se ga tako poimenuje, je že ves čas del taktičnih postopkov v vojski in to velja za taktiko vseh vojska, saj vojaki ne morejo delovati teden dni brez spanja in potrebnega počitka.

S sodbo v zadevi C 742/19 je Sodišče EU je bilo odločeno, da je pripravljenost na določenem kraju delovni čas. Nato se je to uredilo s Kolektivno pogodbo za javni sektor z veljavo od 1. 1. 2025 in sicer, da se čas dežurstva in čas pripravljenosti na določenem kraju štejeta v delovni čas (27. člen). Sedaj pa se želi uzakoniti nov institut »premor«, za čas katerega po splošnih predpisih ni nikjer določeno plačilo. Z institutom premora se želi zopet uzakoniti čas znotraj delovnega časa, za katerega plačilo ni v splošnih predpisih določeno nikjer, plačilo zaradi posebnih pogojev dela pa se plača po splošnih predpisih (peti odstavek 97. člena ZObr). Torej v primeru premora, ki se bi naj po noveli odredil znotraj delovnega časa, ni določenega plačila za ta čas, gre pa za vojaški taktični postopek, ki ni oz. ne more biti predmet zakona.

V sindikatu ostro nasprotujemo uvajanju novega instituta premora, za katerega čas ni nikjer določeno plačilo. Da se je ustrezno uredilo plačilo pripravljenosti pripadnikom Slovenske vojske smo potrebovali na sodiščih 15 let in z več kot 2.000 tožbami pripadnikov, sedaj pa se želi zopet uvesti nov institut delovnega časa, ki ni plačljiv.

Nedopustna nedoločenost z besedo lahko

V novi 15. točki 3. člena ZSSloV (1. člen novele ZSSloV) je v določitvi pojma bivanje uporabljena beseda lahko in enako v tretjem odstavku novega 53.a člena ZSSloV (7. člen novele ZSSloV).

V obeh primerih se z besedo lahko želi izogniti odrejanju bivanja ali pripravljenosti na določenem kraju, za čas, ko dejansko gre za pripravljenost na določenem kraju ali bivanje. Ali bo odrejena pripravljenost na določenem kraju ali bivanje ali ne bo odrejeno nič, je tako prepuščeno nadrejenemu poveljniku, ne glede na to, da dejansko gre za delo v posebnih delovnih pogojih na obrambnem področju, torej za pripravljenost na določenem kraju ali bivanje.

Primerljiva bi bila ureditev v ZDR, da se nadurno delo v primeru dela preko polnega delovnega časa lahko odredi. Vemo pa, da je na tem področju že izoblikovana sodna praksa in sicer, da če je nadurno delo opravljeno je tega treba plačati, pa če je bilo odrejeno ali ne.

Torej se zaradi uporabe besede »lahko« pri odrejanju pripravljenosti na določenem kraju ali bivanja lahko zgodi, da se ne bo odrejalo ničesar, kljub izpolnjevanju vseh pogojev za pripravljenost na določenem kraju ali bivanje. Če bo do tega prišlo pa bomo zopet lahko na delovnih sodiščih iskali plačilo.

Zaključek

Predlog zakona, ki smo ga prejeli v mnenje ni primeren za sprejem oz. sploh ni potreben.

Organizacija delovnega časa je v nacionalni zakonodaji primerno urjena. S Sodbo v zadevi C 742/19 so za vojaške osebe ustrezno določene izjeme iz uporabe Direktive 2003/88/ES za vojaške osebe glede dolžnega zagotavljanja počitkov. Veljavno je le potrebno spoštovati.

Od Sodbe v zadevi C 742/19 so minila štiri leta in od Sodbe in sklepa VIII Ips 196/2018 Vrhovnega sodišča RS je minilo več kot tri leta. Ministrstvo za obrambo omenjene sodne prakse vse do danes ne upošteva.

Zraven sodne prakse, ki je razblinila vse dvome o štetju delovnega časa pripravljenosti na določenem kraju ter vsebinsko identičnega bivanja, ki se je pričelo ukazovati šele letos, in s tem povezanega dolžnega plačila, se je s 1. 1. 2025 uredila tudi pravna podlaga za plačilo takšnega delovnega časa v višini 100% urne postavke s Kolektivno pogodbo za javni sektor. Namen dogovora sindikatov z vlado pri sklenitvi dogovora o štetju pripravljenosti na določenem kraju v delovni čas je bil, da bodo predvsem pripadniki Slovenske vojske plačani v skladu s predpisi in sodno prakso in da se ustavijo množične tožbe pripadnikov Slovenske vojske na delovnih sodiščih.

Za isto delo kot se je ves čas do 1. 1. 2025 ukazovala pripravljenost na določenem kraju, se je v izogib spoštovanju Kolektivne pogodbe za javni sektor v letošnjem letu pričelo z ukazovanjem bivanja (prej nikoli nikomur), kar pa se želi s predlogom zakona uzakoniti. Uzakoniti oz. uvesti se želi tudi počitek oz. »premor« znotraj delovnega časa, kar pa pravo EU ne pozna. Zato se ne sme in ne more uzakoniti počitek oz. »premor« znotraj delovnega časa, kot izhaja iz novele ZSSloV-C.

S spoštovanjem,

Gvido Novak
predsednik

Poslano z e-pošto:

- naslovniku;
- Državni zbor RS, predsednica;
- poslancem s spremnim dopisom;
- obveščanje zainteresirane javnosti z objavo na spletu.